

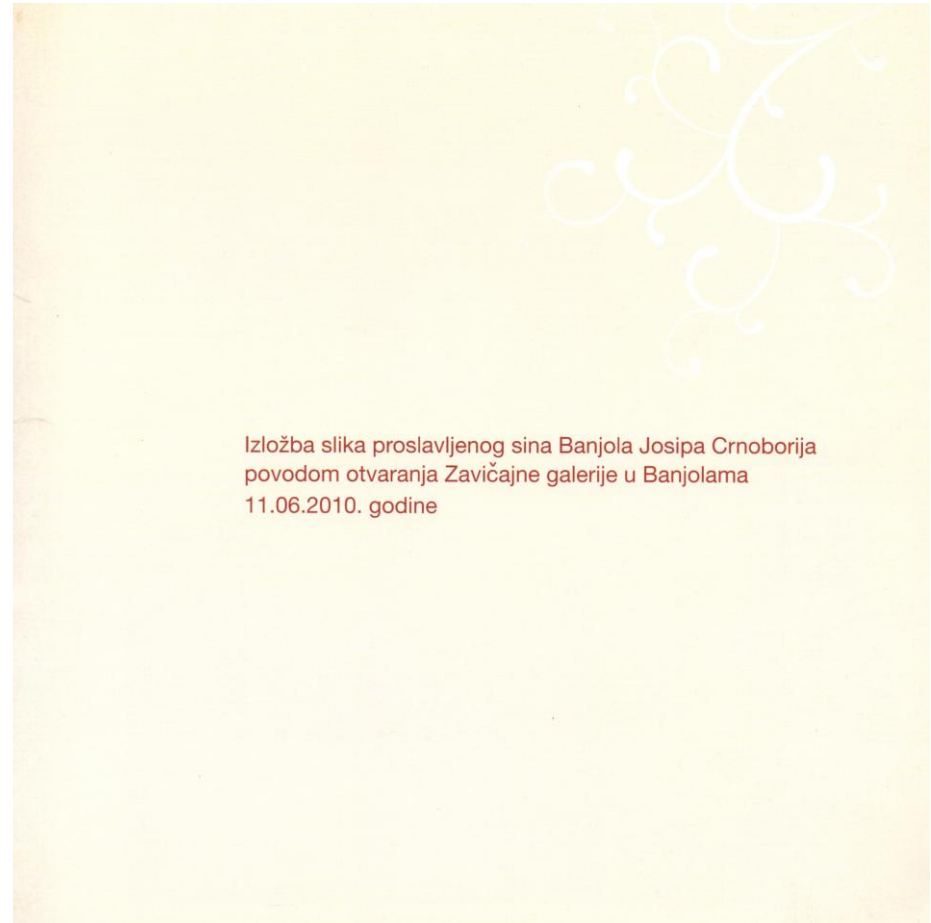

JOSIP
CRNOBORI

11.06.2010. - 30.06.2010. Banjole

Studija tehnika: olovka na papiru dimenzije: v=310 mm, š=211 cm

Izložba slika proslavljenog sina Banjola Josipa Crnoborija
povodom otvaranja Zavičajne galerije u Banjolama
11.06.2010. godine

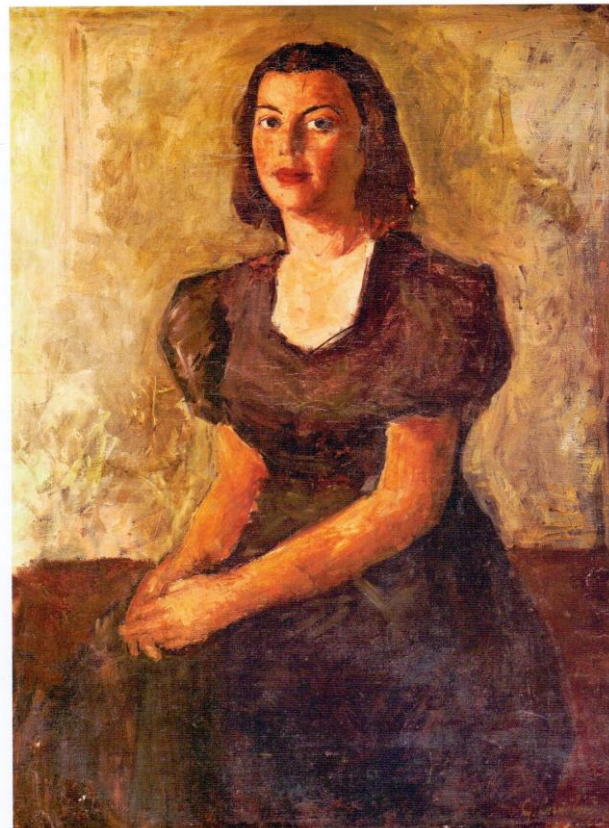
I

Josip Crnbori rođen u Banjolama kraj Pule 1907. godine bio je prisutan u hrvatskom slikarstvu svega desetak godina, prije odlaska u emigraciju. Akademiju likovnih umjetnosti u Zagrebu završio je u klasi Marina Tartaglie 1935. godine, a već 1937. godine je samostalno izlagao kod Ulricha. Očekivalo se da će postati jednim od nastavljača slikarske škole Marina Tartaglie, no izabrao je ugodajno, a ne konstrukcijsko slikarstvo. Likovni kritičari koji su pratili slikara Crnborija odmah po završetku zagrebačke Likovne akademije, bili su Ivo Šrepl i Verena Manč. Prepoznali su istinski interes mladog slikara za tonske harmonije i lirski pristup motivu.¹ Na Venecijanskom bijenalu 1942. godine Josip Crnbori izložio je „Proletni pejzaž“, a poslije njegove samostalne izložbe u Trstu 1946., koju je pratio vrijedan katalog, razvoj slikareva talenta u emigraciji, uglavnom je ostao nepoznanicom. Poslije spomenute 1946. godine Josip Crnbori otišao je u inozemstvo, a osim izložbe 1992. godine koju mu je u odsustvu priredila „Družba braće Hrvatskog zrnja“, odnosno, do 1998. godine i njegove izložbe u Zagrebu, nazvane „Povratak slikara“, nije bilo značajnije njegove prisutnosti na hrvatskoj likovnoj sceni. U najopsežnijem prikazu hrvatskog slikarstva XX. stoljeća, poglavlje o Josipu Crnboriju Grgo Gamulin zaključio je sljedećim riječima: „... Znamo da je u vrijeme okupacije slikao šumske motive i da je 1942. na venecijanskom biennalu bio spominjan njegov Proletni pejzaž koji je „dominirao paviljonom“. Postoji u dokumentaciji Arhiva za povijest umjetnosti niz fotografija venecijanskih veduta, postoje i katalog i kritike njegove izložbe u Trstu za koje smo još čuli prije nego što je nestao s našeg obzorja... Čini mi se da nam nedostaje upravo njegov „Je paysage intime“ i uopće tonsko slikanje predmeta oko sebe i prirode; i ne samo slikanje nego i doživljavanje svijeta u nijansama“...²

II

Ovaj kratak uvod, uz naglasak na potrebi valorizacije djela zanemarenog slikara, trebao bi ujedno obrazložiti isticanje u ovoj prigodi izloženog ulja na platnu iz 1942. godine nazvanog „Maksimirski pejzaž“. Njega je naime, slikar načinio prema visokim kriterijima svog tadašnjeg poimanja tonskog slikarstva te je jedino djelo iz naše Zbirke koje se može usporediti sa spomenutim „Proletnim pejzažem“ izloženim na Venecijanskom bijenalu. Osobito mi je važno u ovoj prigodi spomenuti i izložbu Josipa Crnborija u Muzeju grada Zagreba, 1992. godine ostvarenu na inicijativu „Družbe Braće hrvatskoga zrnja“ jer je tada kroz tekstove Žarka Domijana i Josipa Vanšete,³ prvi put bila naglašena potreba „povratka“ slikara Crnborija u korpus hrvatske povijesti umjetnosti. Poslije, tek 1997. godine, kolega Darko Glavan je u svome tekstu za izložbu „Hrvatski obzori“ u Galeriji Klovičevih dvora postavio konkretan problemski zadatak i ukazao na potrebu valorizacije rada ovog slikara, kao i drugih umjetnika koji nisu sudjelovali u hrvatskom likovnom životu, iz različitih razloga.⁴ Za zbirku koju kroz izbor reprezentativnih djela prvi put iz zagrebačke Galerije Klovičevi dvori predstavljamo Banjolama, Općini Medulin i Istarskoj županiji, od osobitog je značenja izložba priređena Josipu Crnboriju u našoj galeriji 1998. godine.⁵ Upravo je spomenuta izložba zaključena po svom zatvaranju darovnicom. Temeljem Zaključka Gradskoga poglavarstva Grada Zagreba⁶, prijedlog autorove darovnice slika prihvaćen je. Posebnim Ugovorom o darovanju, sklopljenom u prosincu 1998. godine⁷, Grad Zagreb postao je i vlasnikom „Zbirke umjetničkih djela akademskog slikara Josipa Crnborija“, koja se od tada čuva, ali tek od 2000. godine ozbiljno obrađuje.⁸ Zbirka umjetničkih djela akademskog slikara Josipa Crnborija danas predstavlja kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske,⁹ a radovi zastupljeni u Zirci mogu se primjereno suvremenom muzeološkom pristupu obradi zbirki, razgledavati i pretraživati putem mrežnih stranica na adresi <http://crnbori.mdc.hr/index.html>. Time je veća naša radost zbog mogućnosti predstavljanja vrijednih originala iz zagrebačke zbirke likovnoj publici Medulina u novom galerijskom prostoru.

1 Manč, Verena: *Izložba Josipa Crnborija, „Obzor“*, Zagreb, 15. 3. 1941. Šrepl, Ivo: *Jedan novi mladi slikarski talent: Josip Crnbori, „Jutarnji list“*, Zagreb, 24. 12. 1937.
2 Gamulin, Grgo: *Hrvatsko slikarstvo XX. stoljeća, vezak drugi, „Naprijed“*, Zagreb, 1988, str. 425.
3 Domljan, Žarko, Vanšeta, Josip: *Josip Crnbori*, katalog izložbe, Muzej Grada Zagreba, Zagreb, 1992.
4 Glavan, Darko: *Izložene i sakrivene slike*, katalog izložbe „Hrvatski obzori“, lipanj-srpanj 1997., MGC Klovičevi dvori, Zagreb, 1997., str. 9.
5 Rauter, Plančić Biserka: *Povratak slikara*, katalog izložbe, Galerija Klovičevi dvori, Zagreb, 1998.
6 Klasa 612-02/98-01/3 urboj: 251-01-01-16-98-2 od 30. 11. 1998.
7 Klasa 612-02/98-01/3, urboj: 251-01-01-98-2.
8 Kastosicom zbirke imenovana sam tek odlukom ravnatelja 2000. g.
9 Klasa:UP-1 -612-08/10-06/0156, urboj: 532-04-01-01/4-10-2

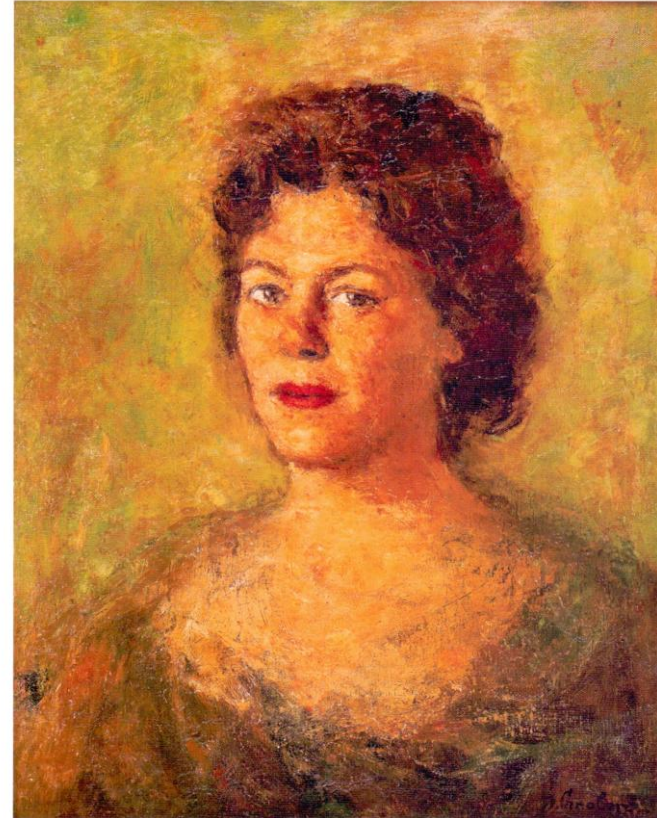

Dama u crnom (Opera pjevačica Karla Schleichan), 1943., ulje na platnu, 870 x 595 mm

III

Sve ovdje nabrojene vrijedne izložbe i inicijative nisu bitno utjecale na pojavu značajnijeg interesa za Crnborijevo slikarstvo. To dodatno naglašava važnost inicijative (i ostvarenja) Općine Medulin pri osnivanju Zavičajne galerije. Uz ostalo, riječ je naime o slikaru koji je slijedio vlastiti put izvan svih njemu poznatih suvremenih trendova. Izbor njegovih najvrednijih djela iz zagrebačke zbirke u povodu svečanog otvorenja Zavičajne galerije slikara u rodni mu Banjolu predstavlja na današnjoj likovnoj sceni rijetku sinergiju stručnog napora, podrške lokalne zajednice i suradnje nekoliko ustanova. Odabrana ulja na platnu i crteži u prigodi ove izložbe, pokazuju s druge strane, realan raspon slikareva talenta i njegovih osnovnih umjetničkih interesa. Crteži iz zbirke mogu se grupirati u pet tematskih cjelina: portreti, aktovi, studije, skice i mrtve prirode. Stilski su ujednačeni, a kronološki se mogu razvrstati na studije anatomskih detalja, nastale u vrijeme slikareva pohađanja Zagrebačke likovne akademije kasnih dvadesetih godina XX. st., do predložaka za veće kompozicije (izvedene u uljima na platnu) i portrete nastale prema fotografijama ili portrete naručitelja poslije odlaska u emigraciju. Šest crteža malih formata izabranih za ovu izložbu pokazuju osobit interes slikara za tonski raspon crtanja olovkom u interpretaciji ženskih portreta i aktova. Njegova „Dora Pejačević“ ili „Žena pred ogledalom“, te „Žena u molitvi“, portreti modela u poluprofilu ili čak okrenutih leđima, vrhunski su mali formati bogati karakterizacijom, lirskim intimizmom detalja i predstavljaju neke od najljepših primjera „ugodajnog“ crtanja. Crnborijevi učitelji i uzori bili su Tomislav Krizman, Maksimilijan Vanka i Marino Tartaglia. Među njima su Krizman i Tartaglia kontinuirano izlagali na izložbama „Proljeatnog salona“, „Proljeatni salon“ kao revijalna likovna smotra davao je široku promotivnu osnovu novim orijentacijama u slikarstvu poslijeratnog Zagreba i šire.¹⁰ Treća i najduža faza „Proljeatnog salona“ trajala je od 1921. do 1928., i bila je obilježena slojevitom kompleksom realizama koji su tada bili aktualni ne samo u hrvatskom slikarstvu, nego i u europskom. Odlaskom iz Hrvatske, u Italiju, a potom u Argentinu, Josip Crnbori ostaje bez kontakta sa hrvatskim umjetnicima, izuzev nekolicine u emigraciji. Time je ujedno ostao bez kontakta sa značajnim razdobljem u hrvatskom slikarstvu, koje će se poslije gašenja „Proljeatnog salona“, na prijelazu u četvrto desetljeće, manifestirati kroz povezivanje umjetnosti i ideologije u djelovanju „Udruženja umjetnika Zemlja“. S obzirom na činjenicu da nije bio povezan s temeljnim umjetničkim zbivanjima u domovini, Crnborijev slikarski i crtački pristup motivu bio je eklektičnog karaktera. Slikar Crnbori, kao i mnogi naši slikari u emigraciji, izabrao je portretiranje naručitelja i slikanje neoklasicističkih „arkadijskih“ prizora i portreta Indijanki u idiličnom pejzažu, koji su vjerojatno kao i brojnim Hrvatima u emigraciji, imali za cilj evocirati idilične prizore iz napuštene domovine. Ovdje predstavljene slike „Tuga“, „Na kupanju“ ili „Pejzaž iz južne Argentine“ djela su nastala kao pokušaj slikara da s jedne strane interpretira vlastite uspomene na rodni kraj, a s druge strane da na lirski način interpretira novi pejzaž potpuno oprečan tim istim uspomenama. „Breze“ ili „Maksimirski pejzaž“ djela su koja pripadaju srednjoeuropskom nasljeđu pejzažnog slikarstva XIX. st., a Crnborijevi pejzaži iz Južne Argentine obilježeni su njegovim pogledom na do tad nepoznatu tradiciju, okoliš, ...nepreglednost prašume, ... stvarajući novu perspektivu u kojoj geometrijska pravila često zamjenjuje dominacija, katkada nečitka, prvog i jedinog plana, u kojem figure često iznenaduju iskrivljenim anatomskim detaljima, te kao da djeluju pomalo izgubljeno u nepoznatom... Poslije više godina, u Buenos Airesu, slikar se družio s umjetnicima talijanskog i francuskog podrijetla. Sprijateljio se sa slikarem Guidom Amicarallijem i počeo izlagati diljem Argentine. Uvrstili su ga u enciklopedijske pregledne moderne i suvremene argentinske umjetnosti. No, Zagreb, tridesetih i četrdesetih godina XX. st. ostao je za slikara, kako sam kaže 1998. godine u intervjuu za „Vjesnik“, velik europski grad u kojem su gostovali najveći svjetski umjetnici. Kulturni život je bujao na svakome koraku. Održavane su sjajne izložbe i koncerti, a imao je i njemu vrlo značajan teatarsko - književni život. Mnogi su hrvatski umjetnici postizali zapažene međunarodne uspjehe. Hrvatski su slikari i kipari izlagali u najvećim svjetskim metropolama, a strani su dopisnici, pisali „lijepo članke“ o Hrvatskoj.¹¹ Umjetnički način na koji se slikar poslije odlaska iz domovine nosio s promjenama odaju crteži, među kojima nalazimo na brojne skice za buduća ulja na platnu. Njih je kontinuirano objavljivala „Hrvatska revija“, u razdoblju uredništva Vinka Nikolića. Njegovim dolaskom za urednika, Josip Crnbori izradio je ilustracije za niz brojeva, a unutar jednog broja, ponekad za nekoliko stranica.¹²

10 Reberski, Ivanka. *Realizmi dvadesetih godina u hrvatskom slikarstvu. Magično klasično objektivno*. Institut za povijest umjetnosti, Artresor studio, Zagreb, 1997., str.27.
11 Vidi: Tenžera, Martina. *Vučam se gradu iz koji me veća najljepše uspomene*. „Vjesnik“, Zagreb, 15. 11. 1998.
12 *Hrvatska revija: bibliografija Hrvatske revije 1951-2000*, glavna urednica Nataša Bašić, „Matica hrvatska“, Zagreb, 2003.

Marijana, 1975., ulje na platnu, 507 x 407 mm

Josip Crnbori:

Ostvareni san o povratku u domovinu

Josip Crnbori je slikar i umjetnik koji je zbog svog ranog odlaska u emigraciju (1946. godine) kratko nazočan u hrvatskom slikarstvu. S njegovim povratkom u domovinu (1998. godine), nakon 53 godine dugog iseljeničtva, počela je valorizacija njegovog opusa i njegov zasluženi povratak u korpus hrvatske povijesti umjetnosti. Posebno nas raduje što se slikarev "povratak", nažalost posthumno, događa i u njegovoj rodnoj Istri, i što uz trajno počivalište u Premanturi, Općina Medulin s prijateljima i lokalnom zajednicom, svom velikanu posvećuje i Zavičajnu galeriju u Banjolama.

Svoju umjetničku karijeru Josip Crnbori započeo je još 1937. godine, samostalnom izložbom kod Ullricha u Zagrebu, kada je bio najavljen kao "novi mladi slikarski talent" ("Jutarnji list" Zagreb, 24. prosinca 1937.). Taj talent je ponovno priznat i potvrđen njegovim zapaženim izlaganjem na venecijanskom biennalu 1942. godine i potom 1946. godine na izložbi u Trstu. Nažalost, taj mladi talentirani hrvatski slikar prinuđen je zbog političkih pritisa i prijetnji 1946. godine napustiti domovinu, te iz Trsta odlazi u Argentinu. Tako je već prije svoje četrdesete godine upoznao tugu izbjeglice i iseljenika. Na svoj mučni odlazak u izbjeglištvo kratko se osvrnuo u razgovoru s vlač. Antonom Bozanićem: "Napraviš nekome portret, što u danom momentu nisi mogao odbiti, pa dođe druga vlast i stavi te na crnu listu. Ja sam bio slikar. Mjerilo za mene je bila dobra slika, a za političko jednodužje mjerilo je poznata crno-bijela tehnika" ("Istarski iseljenici u New Yorku i okolici", New York 1999.).

Više od pet desetljeća svog iseljeničkog života proveo je većim dijelom u Argentini i zadnjih dvadesetak godina u SAD-u, u New Yorku. Najviše se družio i djelovao u krugu hrvatskih iseljeničkih zajednica i katoličkih misija, u kojima je ostavio, vrlo često i darivao, brojna svoja djela. Njegovi poznavatelji kažu da je umjetnik Crnbori bio zaokupljen slikanjem, stvaranjem, a novcem i zaradom bavio se samo koliko je bilo nužno. Po svojim autorskim djelima afirmirani umjetnik, Josip Crnbori je isto tako uvjerljivo potvrdio i svoje domoljublje. Poznavatelji njegova opusa navode kako je, nošen osjećajima iseljeničke nostalgije, u svojim slikama krajolika u Argentini i SAD-u prenosio svoja nadahnuća zagrebačkim Maksimiriom i drugim hrvatskim pejzažima, oživljavajući tako svoje sjećanje na domovinu. A u vrijeme Domovinskog rata odrekao se autorskih honorara za svoja brojna djela s motivima cvijeća, koja su se tiskala kao grafike i razglednice, te se njihovom prodajom prikupljala pomoć za hrvatsku ratnu siročad.

U susretima s prijateljima spominjao je kako je njegov životni cilj bio povratak u domovinu. I kad mu se utemeljenjem hrvatske države ta čežnja, nakon pedesetogodišnje odsutnosti, konačno ostarila, doživljavao je svoj povratak gotovo s nevjericom, kao svojevršno čudo. Njegovom povratku pridružila se i supruga Marijana, iako je u Argentini ostavila svoje troje djece s obiteljima. Nije pretjerano reći kako je ta čežnja za povratkom, a onda i sam povratak, bila ona silnica koja je učvršćivala njegov vitalitet i pridonijela njegovom iznimno dugom i plodnom životnom i stvaralačkom vijeku. Vrativši se u Hrvatsku, želio se skraskati u svojoj Istri, kojoj je za uzvrat želio darovati sva svoja preostala umjetnička djela. Međutim, unatoč njegovim nastojanjima i potpori prijatelja, poštovalaca i nekih ustanova, to se nije dogodilo i on je ostao živjeti u Zagrebu, nastavljajući stvarati u svom prostranom stanu. Nakon velike retrospektivne izložbe njegovih djela u prestižnoj zagrebačkoj galeriji Klovičevi dvori, velika želja Josipa Crnborija bila je da se svojim stvaralaštvom predstavi i u svom zavičaju. Bilo je više pokušaja da se izložba održi u Puli ili Medulinu, ali ta nastojanja nisu urodila plodom. Konačno, na inicijativu pulske podružnice Hrvatske matice iseljenika, u dogovoru s labinskim umjetnikom Vinkom Šainom, te uz potporu Poglavarstva Grada Labina i Ministarstva kulture RH s ministrom Božo Biškupčićem izložba je održana u Labinu 30. prosinca 1999. godine. Autor je želio osobno biti nazočan na svečanosti otvaranja izložbe, ali zbog svoje visoke dobi i slabog zdravlja nije imao snage za dolazak. Međutim, njegovu radost osjetili su svi nazočni u pozdravnom pismu i riječima zahvale koje je uputio prigodom otvaranja izložbe. Ista izložba održana je 2004. godine u Trstu, u organizaciji središnjice i pulske podružnice Hrvatske matice iseljenika i Hrvatske zajednice u Trstu, te zalaganjem obitelji Murković koja je autora upoznala još u Argentini. Ovo ponovno predstavljanje djela Josipa Crnborija u Trstu dogodilo se punih 58 godina nakon njegove prve izložbe u tom gradu i, kao nekad, opet je imalo zapažen odjek u tršćanskoj javnosti.

Radost zbog ostvarenog sna o povratku u domovinu, očitovala se i u blagosti i smirenosti, vedrini i nasmijanosti tog otmjenog gospodina. Veliku radost doživio je i u ljeto 2000. godine, kada je posjetio svoj rodni kraj - Banjole, Premanturu i Medulin. Uoči posjeta zanimalo ga je postoji li još uvijek u banjolskoj crkvi njegova slika golubice - simbol Duha Svetoga. Zaplakao je, ganut, kada je posjetivši Banjole vidio da je slika i danas tu. Umjetnikov prijatelj Oto Širec zapisao je: "U crkvi Majke Božje od mora u Banjolama, Josip Crnbori ostat će trajno prisutan svojom Golubicom, koju

Portret u crnom šeširu (gospođa Karla Schleichan), 1943., ulje na platnu, 710 x 555 mm

Josip Crnbori: Ostvareni san o povratku u domovinu

Josip Crnbori je slikar i umjetnik koji je zbog svog ranog odlaska u emigraciju (1946. godine) kratko nazočan u hrvatskom slikarstvu. S njegovim povratkom u domovinu (1998. godine), nakon 53 godine dugog iseljeničtva, počela je valorizacija njegovog opusa i njegov zasluženi povratak u korpus hrvatske povijesti umjetnosti. Posebno nas raduje što se slikarev "povratak", nažalost posthumno, događa i u njegovoj rodnoj Istri, i što uz trajno počivalište u Premanturi, Općina Medulin s prijateljima i lokalnom zajednicom, svom velikanu posvećuje i Zavičajnu galeriju u Banjolama.

Svoju umjetničku karijeru Josip Crnbori započeo je još 1937. godine, samostalnom izložbom kod Ullricha u Zagrebu, kada je bio najavljen kao "novi mladi slikarski talent" ("Jutarnji list" Zagreb, 24. prosinca 1937.). Taj talent je ponovno priznat i potvrđen njegovim zapaženim izlaganjem na venecijanskom biennalu 1942. godine i potom 1946. godine na izložbi u Trstu. Nažalost, taj mladi talentirani hrvatski slikar prinuđen je zbog političkih pritisaka i prijetnji 1946. godine napustiti domovinu, te iz Trsta odlazi u Argentinu. Tako je već prije svoje četrdesete godine upoznao tugu izbjeglice i iseljenika. Na svoj mučni odlazak u izbjeglištvo kratko se osvrnuo u razgovoru s vič. Antonom Bozanićem: "Napraviš nekome portret, što u danom momentu nisi mogao odbiti, pa dođe druga vlast i stavi te na crnu listu. Ja sam bio slikar. Mjerilo za mene je bila dobra slika, a za političko jednoulje mjerilo je poznata crno-bijela tehnika" ("Istarski iseljenici u New Yorku i okolici", New York 1999.).

Više od pet desetljeća svog iseljeničkog života proveo je većim dijelom u Argentini i zadnjih dvadesetak godina u SAD-u, u New Yorku. Najviše se družio i djelovao u krugu hrvatskih iseljeničkih zajednica i katoličkih misija, u kojima je ostavio, vrlo često i darivao, brojna svoja djela. Njegovi poznavatelji kažu da je umjetnik Crnbori bio zaokupljen slikanjem, stvaranjem, a novcem i zaradom bavio se samo koliko je bilo nužno. Po svojim autorskim djelima afirmirani umjetnik, Josip Crnbori je isto tako uvjerljivo potvrdio i svoje domoljublje. Poznavatelji njegova opusa navode kako je, nošen osjećajima iseljeničke nostalgije, u svojim slikama krajolika u Argentini i SAD-u prenosio svoja nadahnuća zagrebačkim Maksimirom i drugim hrvatskim pejzažima, oživljavajući tako svoje sjećanje na domovinu. A u vrijeme Domovinskog rata odrekao se autorskih honorara za svoja brojna djela s motivima cvijeća, koja su se tiskala kao grafike i razglednice, te se njihovom prodajom prikupljala pomoć za hrvatsku ratnu siročad. U susretima s prijateljima spominjao je kako je njegov životni cilj bio povratak u domovinu. I kad mu se utemeljenjem hrvatske države ta čežnja, nakon pedesetogodišnje odsutnosti, konačno ostvarila, doživljavao je svoj povratak gotovo s nevjericom, kao svojevršno čudo. Njegovom povratku pridružila se i supruga Marijana, iako je u Argentini ostavila svoje troje djece s obiteljima. Nije pretjerano reći kako je ta čežnja za povratkom, a onda i sam povratak, bila ona silnica koja je učvršćivala njegov vitalitet i pridonijela njegovom iznimno dugom i plodnom životnom i stvaralačkom vijeku. Vrativši se u Hrvatsku, želio se skrasiti u svojoj Istri, kojoj je za uzvrat želio darovati sva svoja preostala umjetnička djela. Međutim, unatoč njegovim nastojanjima i potpori prijatelja, poštivalaca i nekih ustanova, to se nije dogodilo i on je ostao živjeti u Zagrebu, nastavljajući stvarati u svom prostranom stanu. Nakon velike retrospektivne izložbe njegovih djela u prestižnoj zagrebačkoj galeriji Klovičevi dvori, velika želja Josipa Crnborija bila je da se svojim stvaralaštvom predstavi i u svom zavičaju. Bilo je više pokušaja da se izložba održi u Puli ili Medulinu, ali ta nastojanja nisu urodila plodom. Konačno, na inicijativu pulske podružnice Hrvatske matice iseljenika, u dogovoru s labinskim umjetnikom Vinkom Šainom, te uz potporu Poglavarstva Grada Labina i Ministarstva kulture RH s ministrom Božo Biškupićem izložba je održana u Labinu 30. prosinca 1999. godine. Autor je želio osobno biti nazočan na svečanosti otvaranja izložbe, ali zbog svoje visoke dobi i slabog zdravlja nije imao snage za dolazak. Međutim, njegovu radost osjetili su svi nazočni u pozdravnom pismu i riječima zahvale koje je uputio prigodom otvaranja izložbe. Ista izložba održana je 2004. godine u Trstu, u organizaciji središnjice i pulske podružnice Hrvatske matice iseljenika i Hrvatske zajednice u Trstu, te zalaganjem obitelji Murković koja je autora upoznala još u Argentini. Ovo ponovno predstavljanje djela Josipa Crnborija u Trstu dogodilo se punih 58 godina nakon njegove prve izložbe u tom gradu i, kao nekad, opet je imalo zapažen odjek u tršćanskoj javnosti.

Radost zbog ostvarenog sna o povratku u domovinu, očitovala se i u blagosti i smirenosti, vedrini i nasmijanosti tog otmjenog gospodina. Veliku radost doživio je i u ljeto 2000. godine, kada je posjetio svoj rodni kraj - Banjole, Premanturu i Medulin. Uoči posjeta zanimalo ga je postoji li još uvijek u banjolskoj crkvi njegova slika golubice - simbol Duha Svetoga. Zaplakao je, ganut, kada je posjetivši Banjole vidio da je slika i danas tu. Umjetnikov prijatelj Oto Širec zapisao je: "U crkvi Majke Božje od mora u Banjolama, Josip Crnbori ostat će trajno prisutan svojom Golubicom, koju

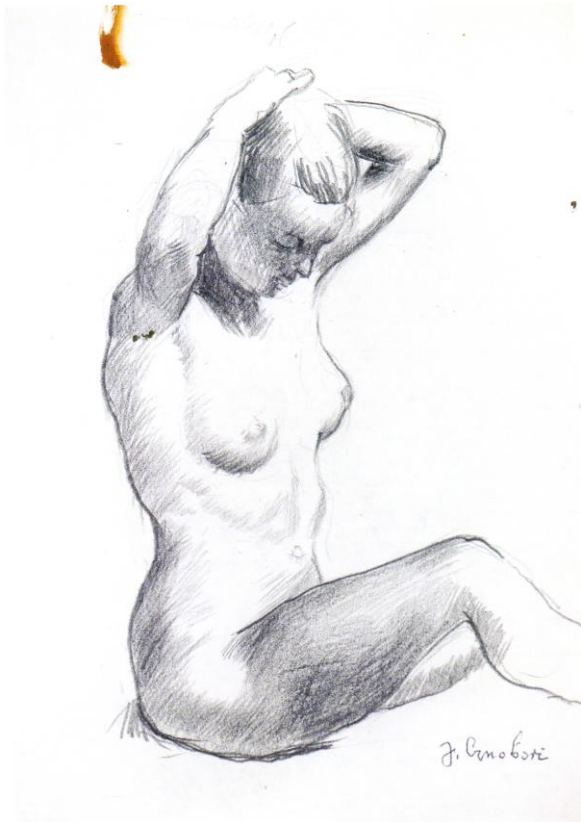
je napravio kao dvanaestogodišnji dječak na zidnom luku oltara, te slikom o legendi Gospinog spašavanja Banjola od olujnog nevremena, koju je obećao sumještanima za svog prvog i jedinog dolaska u rodni kraj nakon 53 godine iseljeničtva" Obećanje je izvršio. Iako je vidljivo da je slika rađena drhtavom rukom, pred sam kraj slikareva života. Istinski umjetnik, Josip Crnbori se ni u kasnim devedesetim godinama svog života nije mogao odvojiti od kista. Danas, otvaranjem Zavičajne galerije u Banjolama, slikar Josip Crnbori nastavlja živjeti među nama u svojim djelima, na ponos budućim naraštajima. Njegov izniman lik i djelo nadahnuto je ocrtala povjesničarka umjetnosti Gorka Ostojić Cvajner: "Crnbori ne zaslužuje našu tugu. Otišao je, a nama ostaje obveza posthumne izložbe njemu u čast. Čovjek visokih gabarita, direktnog pogleda, iako blago ironičan, bio je tih u svemu... Pošten slikar skladnog slikarstva, dosego je razinu dosljednosti i dostojanstva, pogotovo kada mu je dio domaje bio oduzet. Hvala mu za časnost, dostojanstvo, toplinu i ljudskost!"

Iznimno sam počašćena što sam imala priliku posljednjih godina njegova života družiti se s tim plemenitim gospodinom i romantikom, koji je i u starosti sačuvao mladost duha.

Ana Bedrina
voditeljica podružnice Hrvatske matice iseljenika u Puli

Studija / tehnika: olovka, flomaster na papiru / dimenzije: v=305 mm, š=229 mm

Studija ženskog akta, s.a., olovka na papiru, 280 x 210 mm

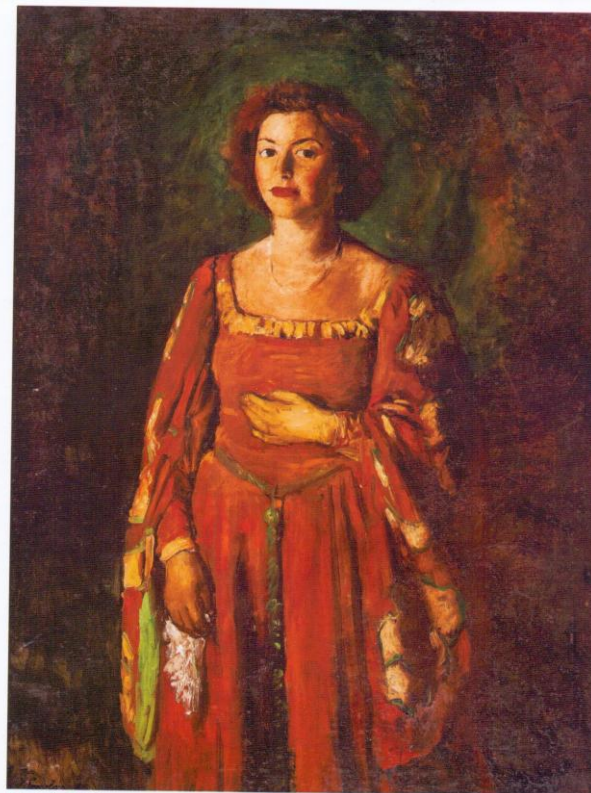
Žena pred ogledalom, s.a., olovka na papiru, 305 x 212 mm

Katalog djela:

1. Maksimirski pejzaž, 1942., ulje na platnu, 510 x 690 mm, inv. br. JC5, sign. J. Crnobori, d.d.k.
2. Dama u crnom (Operna pjevačica Karla Schlechan), 1943., ulje na platnu, 870 x 595 mm, inv. br. JC9, sign. J. Crnobori, d.d.k.
3. Portret u crnom šeširu (gospođa Karla Schlechan), 1943., ulje na platnu, 710 x 555 mm, inv. br. JC10, sign. J. Crnobori, d.l.k.
4. Portret gđe. Schlechan u kostimu iz opere *Lucia di Lamermour*, 1943., ulje na platnu, 1220 x 917 mm, inv. br. JC 11, sign.
5. Suncokreti, 1944., ulje na platnu, 510 x 410 mm, inv.br. JC 12 , sign.
6. Lektira, 1944. ("Čitačica"), ulje na platnu, 760 x 1067 mm,inv.br. JC 13, sign.
7. Pejzaž iz južne Argentine, 1960., ulje na platnu, 560 x 405 mm, inv. br. JC14, sign.
8. Breze, 1973/74., ulje na platnu, 560 x 710 mm,sign. d.d.k.: J Crnobori, inv. br. JC16, sign.
9. Oluja na jezeru, oko 1975., ulje na platnu, 458 x 610 mm, inv. br. JC 17, sign.
10. Marijana, 1975., ulje na platnu, 507 x 407 mm, inv. br. JC18, sign.
11. Bijele ruže, 1978., ulje na šperploči, 360x282mm, inv. br. JC23, sign.
12. Cvijeće I, s.a., ulje na platnu, 610 x 513 mm, inv. br. JC25, sign.
13. U zrcalu (Cvijeće), s.a., ulje na platnu, 715 x 558 mm, inv. br. JC 27, sign.
14. Raskoš cvjetova, s.a., ulje na platnu, 760 x 610 mm, inv. br. JC28, sign.
15. Tuga, ulje na platnu, 787 x 632 mm, inv. br. JC 36, sign.
16. Na kupanju, ulje na platnu, 763 x 610 mm, inv. br. JC 44, sign.
17. Oplakivanje Krista, ulje na platnu, 408x505 mm, inv. br. JC 54, sign.
18. Portret Dore Pejačević, s.a., olovka na papiru, 227 x 172 mm, inv. br. JC 66, sign.
19. Žena u molitvi, s.a., olovka na papiru, 195 x 153 mm, inv. br. JC 80,sign.
20. Studija ženskog akta, s.a., olovka na papiru, 280 x 210 mm, inv. br. JC 81, sign.
21. Žena pred ogledalom, s.a., olovka na papiru, 305 x 212 mm, inv. br. JC 84, sign.
22. Studija, s.a., olovka i flomaster na papiru, 305 x 229 mm, inv. br. JC 89, sign.
23. Studija, olovka na papiru, 310x211 mm, inv. br. JC 92, sign.

Općina Medulin
Centar 223
52203 Medulin
tel. : 052 385 650
fax: 052 385 660
opcina@medulin.hr
www.medulin.hr

Za izdavača Goran Buić
Oblikovanje i priprema Alexander Pieri
Tisak MPS
Naklada 250 primjeraka

Portret gđe. Schlechan u kostimu iz opere *Lucia di Lamermour*, 1943., ulje na platnu, 1220 x 917 mm

OPĆINA MEDULIN

Cjelokupni projekt osmislila i financirala
Općina Medulin